

***Biogeografická diferenciacie
krajiny
v geobiocenologickém pojetí***

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Kulturní krajina X Přírodní krajina

esf
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MŠMT

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Ekologická optimalizace

Rok 2004

Rok 2002

Rok 2012

k.ú. Netřebice (Nymburk)

Rok 2009

k. ú. Skřípov (Prostějov)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Kulturní krajina X Harmonická kulturní krajina

X

X

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

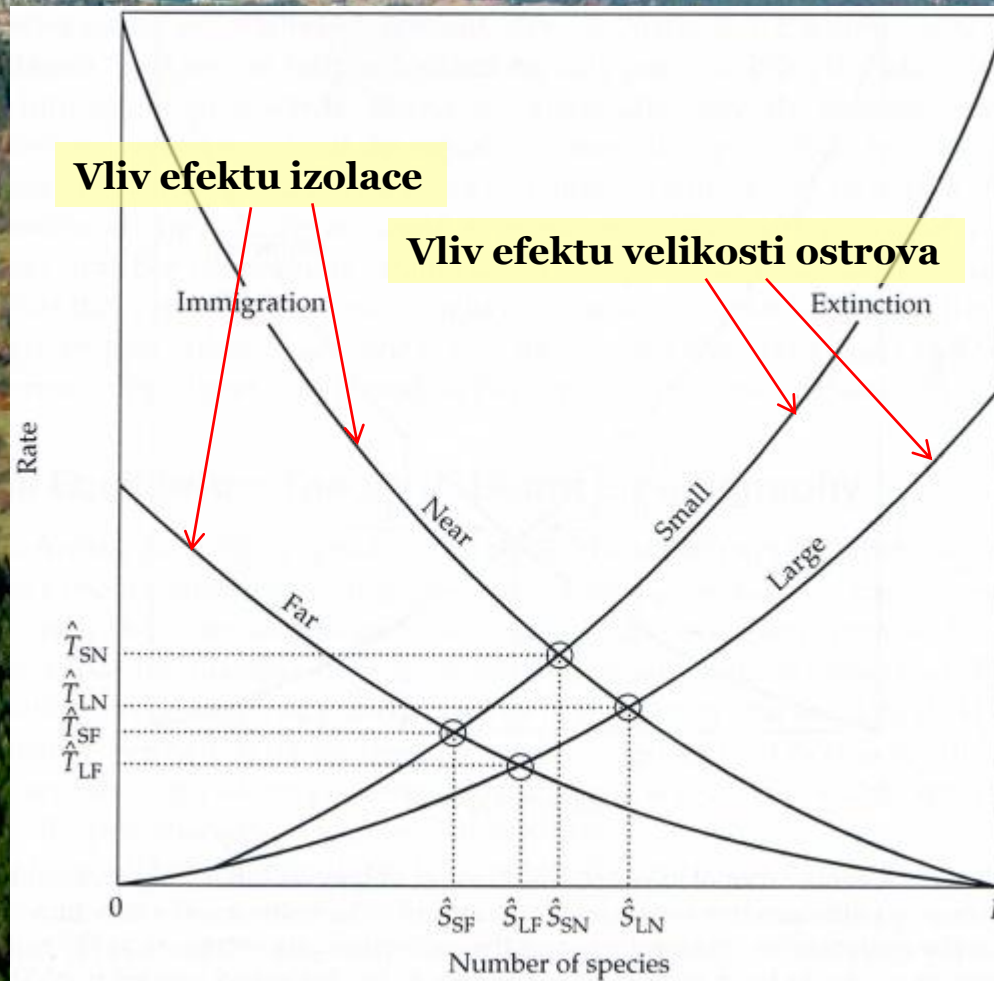

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Biogeografická teorie ostrovů

= teoretický základ pro návrh soustavy stabilních a stabilizujících ekosystémů v kulturní krajině

MacArthur & Wilson (1963) – charakteristika a predikce chování ostrovních společenstev

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a Státním rozpočtem ČR InoBio – CZ.1.07/2.2.00/28.0018

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Krajinně ekologické podklady

- Tvoří základ pro vymezení, navrhování a tvorbu ÚSES
- Zachycení rozmanitosti přírodních podmínek krajiny prostřednictvím ploch obdobných ekologických podmínek = **typy ekotopů**
- Při vymezení ÚSES vycházíme z předpokladu, že určitému **typu ekotopu** by v podmínkách **bez lidského vlivu** odpovídal určitý **typ potenciální (přirozené) vegetace**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Biogeografická diferenciacie v geobiocenologickém pojetí I.

- Slouží (nejenom!) pro **vymezování ekologické sítě v krajině**
- Vychází z **TEORIE TYPU GEOBIOCÉNU** (ZLATNÍK 1973; 1976)
- Uplatňována pro terestrické ekosystémy (geobiocenózy)
- Využívá výsledky z **podrobného terénního šetření**:
  - ✓ *lesní půdy – lesnická typologie*
  - ✓ *zemědělské půdy – komplexní průzkum půd*

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Biogeografická diferenciacie v geobiocenologickém pojetí II.

Základní metodické kroky:

- Diferenciacie **potenciálního** (přírodního) stavu geobiocenóz
- Diferenciacie **současného** stavu geobiocenóz (typy biotopů)
- Kategorizace současných geobiocenóz dle intenzity **antropického ovlivnění**
- Kategorizace současných geobiocenóz dle **stupně ekologické stability**
- Diferenciacie území z hlediska ochrany a tvorby krajiny včetně vymezení **ekologicky významných segmentů krajiny (EVSK)**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Diferenciace potenciálního stavu geobiocenóz I.

- **Ekotop**
- **Biocenóza**
- **Geobiocenóza** – biocenóza + ekotop (syn. *ekosystém*)
- **Typ geobiocénu** = soubor geobiocenózy přírodní a všech od ní pocházejících, do určité míry změněných geobiocenóz včetně geobiocenoidů, které se mohou vystřídat v segmentu určitých trvalých ekologických podmínek
- **Geobiocenoid** – pozměněná (reverzibilně) i abiotická složka (pole, odvodněná louka)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Diferenciace potenciálního stavu geobiocenóz II.

- **ZÁKLADNÍ JEDNOTKY = STG**
(skupina typů geobiocenóz)
  - názvosloví dle hlavních dřevin původních lesních geobiocenóz
- **NADSTAVBOVÉ JEDNOTKY**
  - 1) **Vegetační stupně (8)**
  - 2) **Ekologické řady (trofické řady a meziřady, hydrické řady)**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Typologické členění krajiny

- **Cíl** – vymezit typy (řady) územně nesouvislých segmentů krajiny, které se v krajině opakují, mají obdobné ekologické podmínky, jimž odpovídá relativně podobná biota
- **Opakovatelnost**
- Soubor lesních typů (SLT)
- Skupina typů geobiocénů (**STG**)
- **Biochora** (přechodná jednotka)
- Svaz

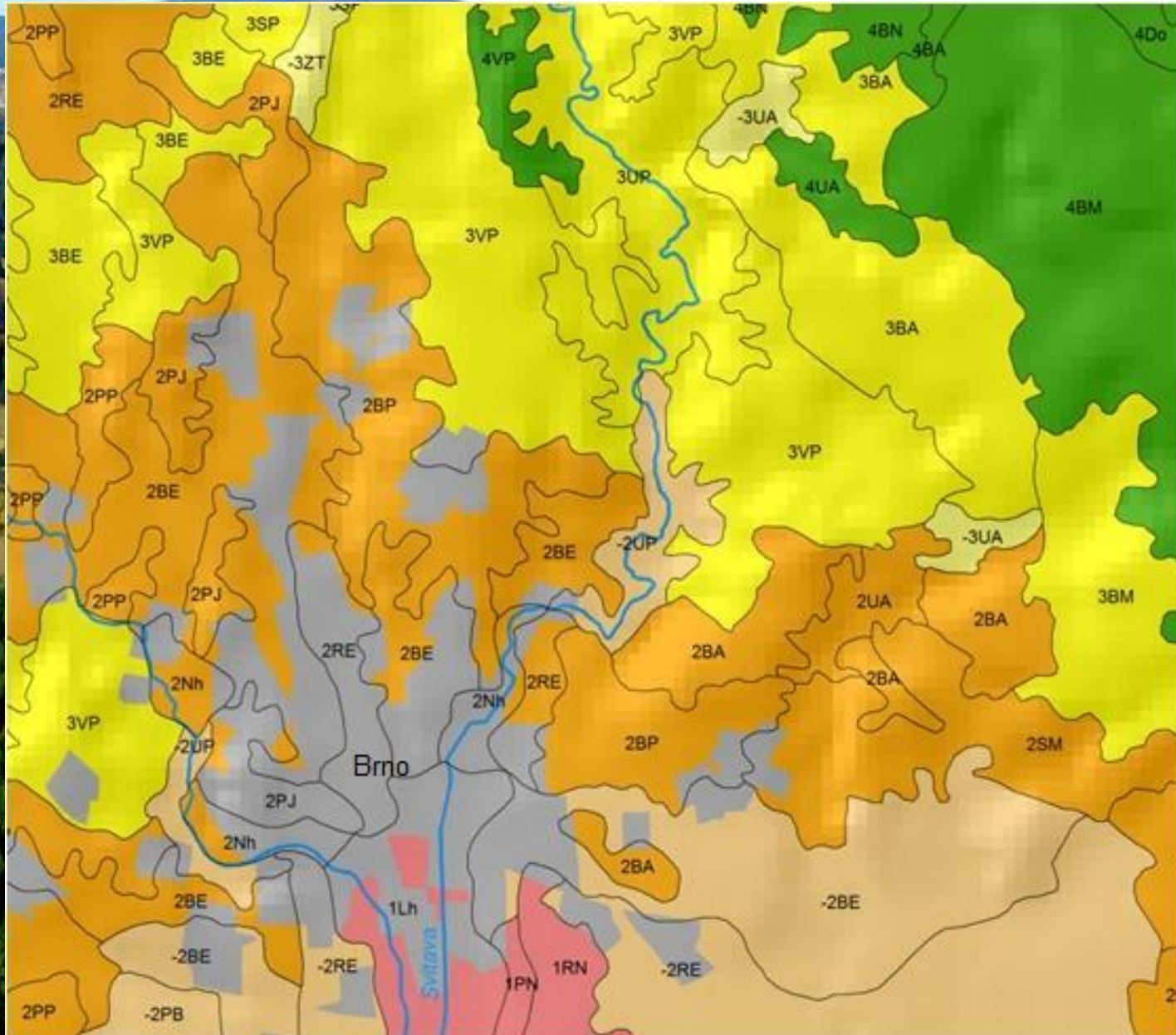
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Vyšší typologické jednotky – typy biochor

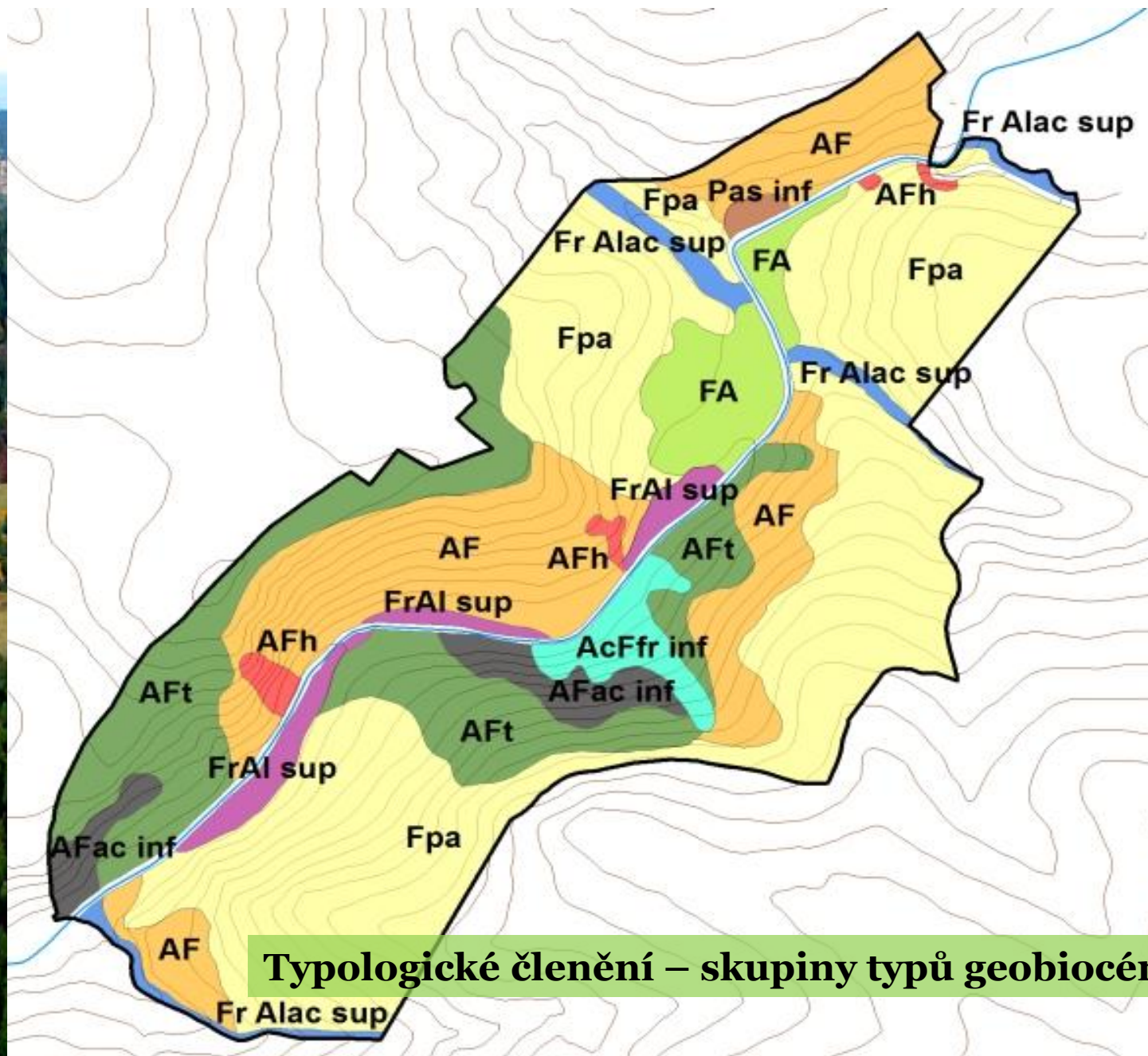
esf
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

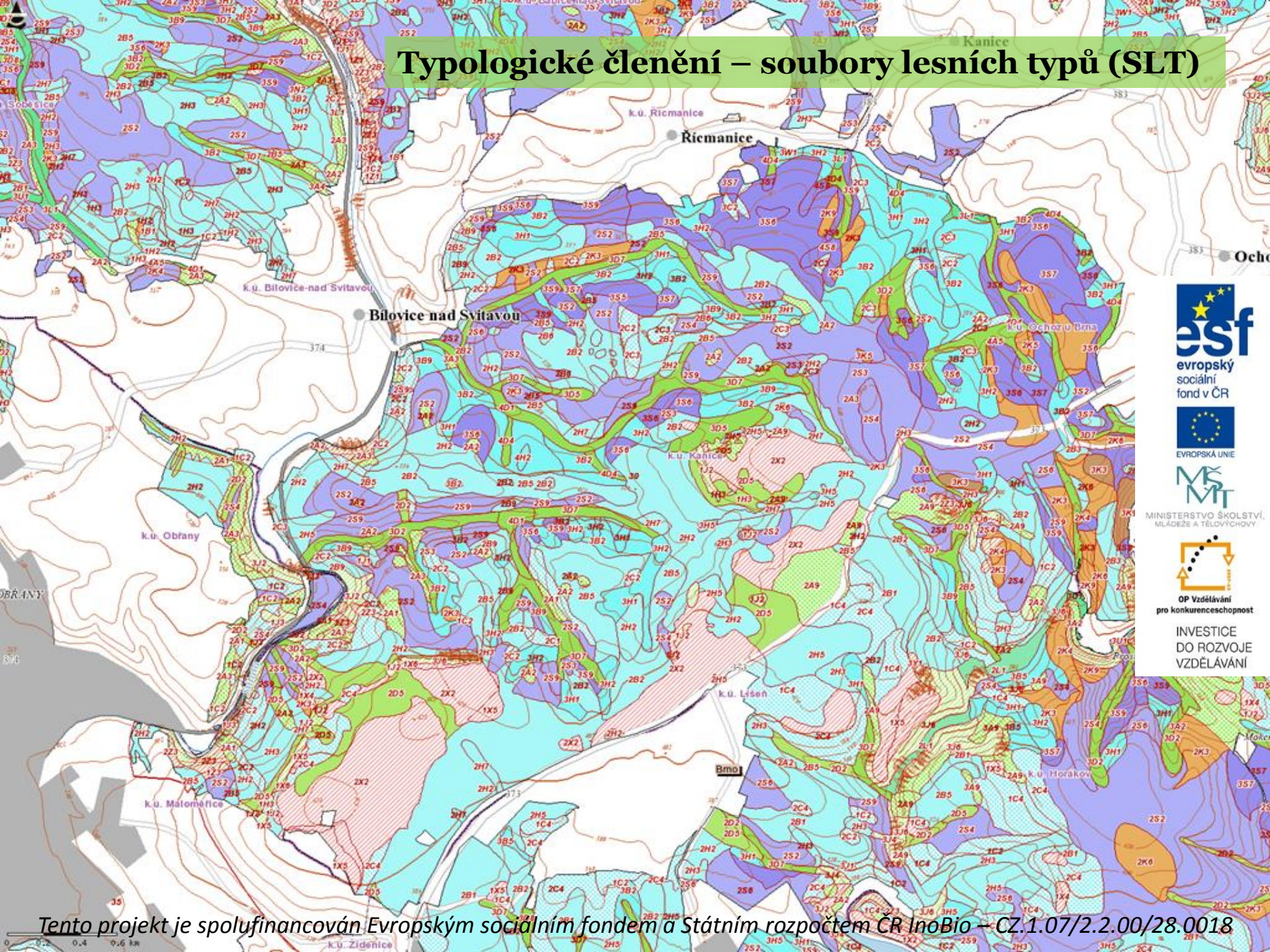
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

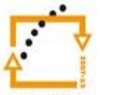
Typologické členění – skupiny typů geobiocénů (STG)

evropský sociální fond v ČR
 EVROPSKÁ UNIE
 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Typologické členění – soubory lesních typů (SLT)

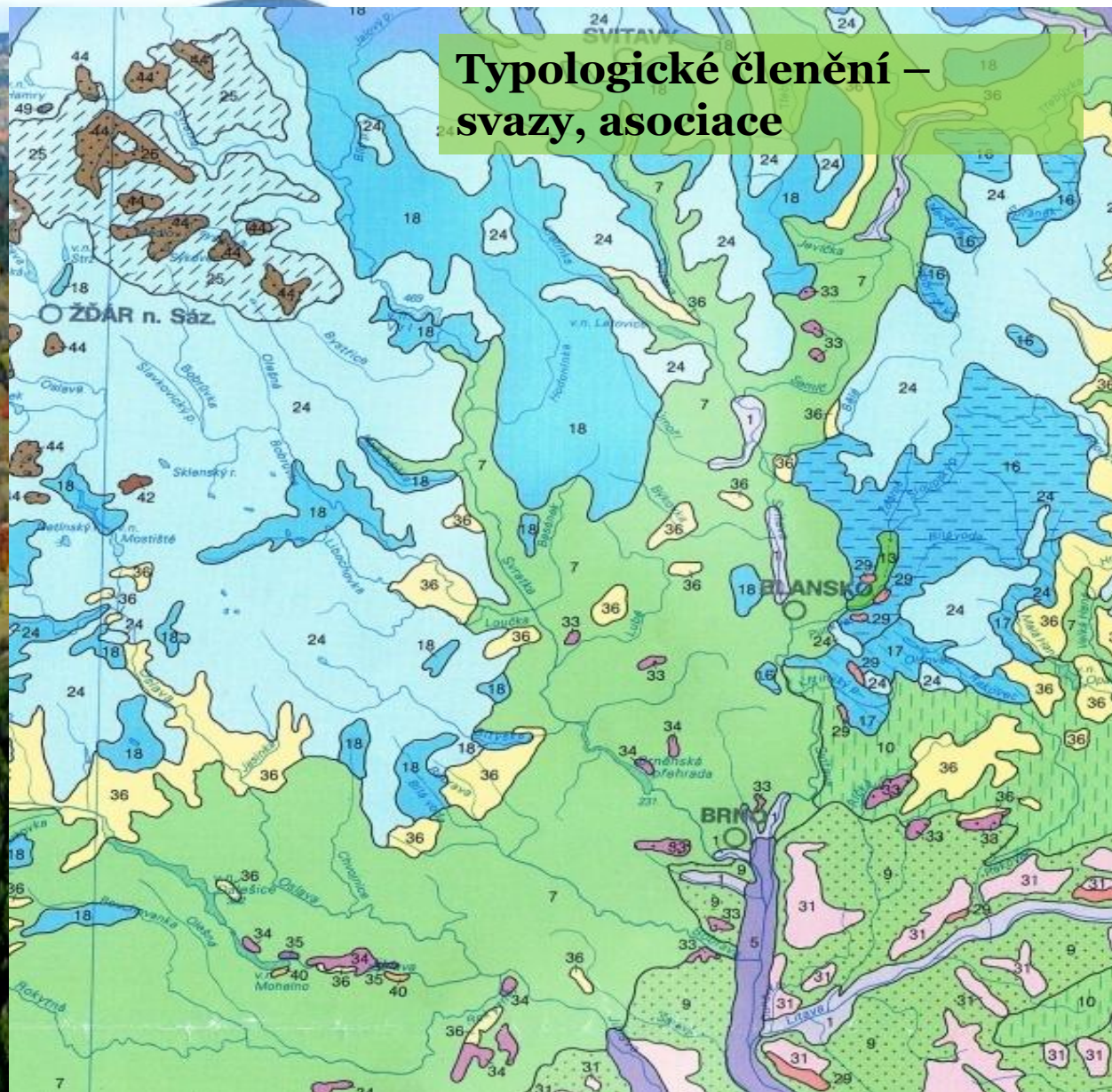
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Typologické členění – svazy, asociace

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Individuální členění krajiny

- **Cíl** – vystihnout souvislé, z určitého hlediska relativně homogenní celky lišící se do určité míry složením bioty
- **Jedinečnost, neopakovatelnost území**
- Biogeografická provincie ($5 \cdot 10^5 - 10^6 \text{ km}^2$)
- Biogeografická podprovincie (10^5 km^2)
- **Biogeografický region** – bioregion ($10^2 - 10^3 \text{ km}^2$)
- Ekvivalent **PLO**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

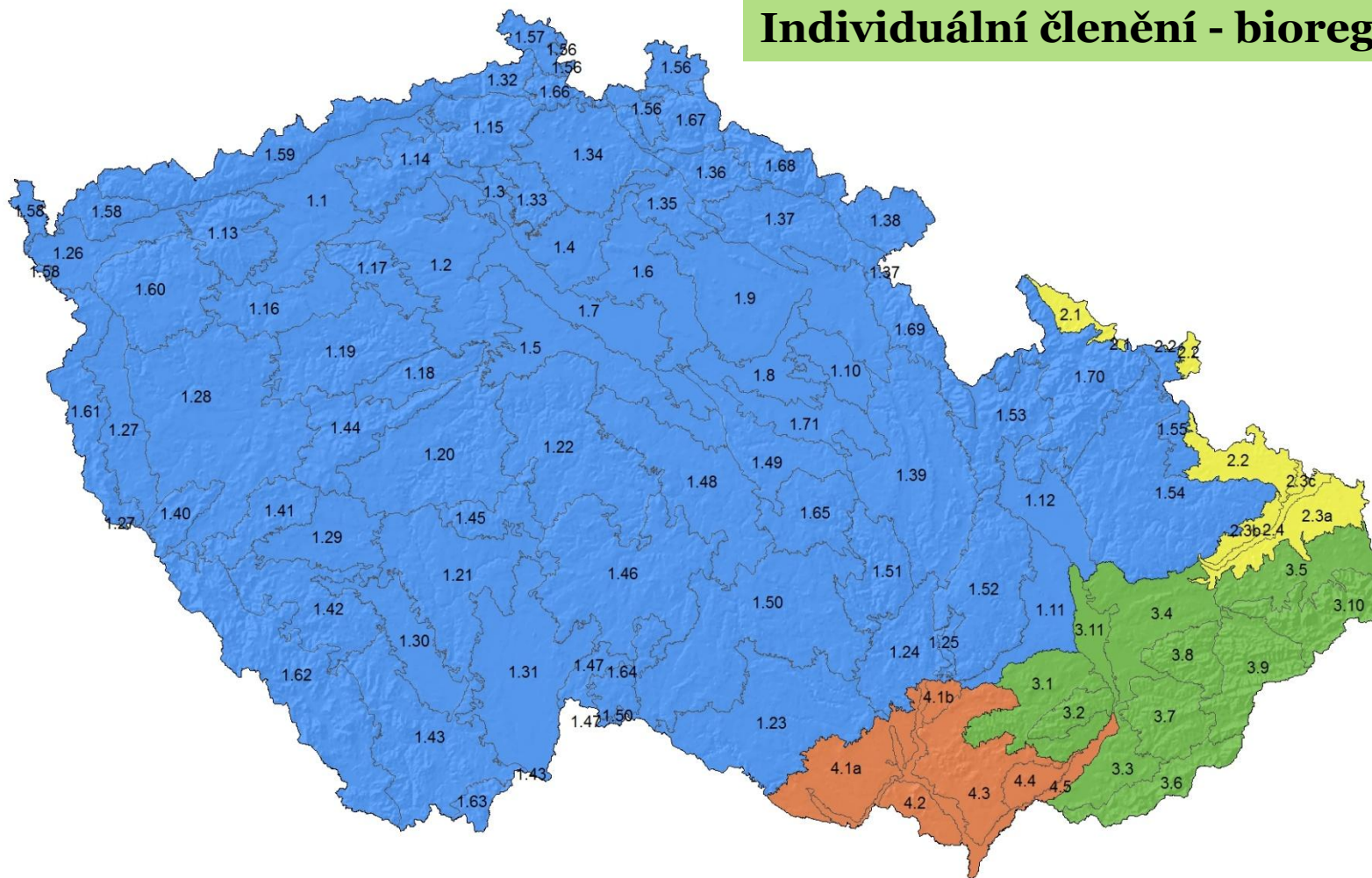

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Individuální členění - bioregiony

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ